

Nr 460.

Av herr **Petersson** i Lerbäcksbyn, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till lag om församlingsstyrelse m. m.*

Den svenska kyrkoförsamlingens kyrkorättsliga organisation är sedan urminnes tid byggd å ena sidan på den enskilda församlingens självbestämmningsrätt och å andra sidan på det förhållandet, att lekmannamenigheten och prästämvetets innehavare tillsammans konstituerade den i församlingens angelägenheter överläggande och beslutande korporationen.

I de yttranden, som avgivits över förslag till lag om församlingsstyrelse m. m., ha jämväl uttalanden gjorts angående de kyrkorättsliga principer, varpå förslaget bygger.

Bland annat yttrar Lunds domkapitel: »Lagstiftningen måste städse fasthålla vid den kring församlingskyrkan och prästens nådemedelsförvaltning grupperade lokalförsamlingen som den egentliga cellen i den kyrkliga organismen»¹. Å andra sidan betonar domkapitlet, att »den svenska kyrkoförfattningen sedan urminnes tider gjort prästämbetet till en centralpunkt i den kyrkliga organisationen»². När så skedde, »innebure detta, att det institutionella draget i den svenska kyrkan markerades såsom bestående i att Guds ord förkunnades och sakramenten utdelades. Med fasthållande av nämnda institutionella drag med dess organisatoriska konsekvenser hade, likaledes sedan urminnes tider, självstyrelse varit rådande i de svenska kyrkoförsamlingarna. Denna självstyrelse hade tagit sig olika uttryck. Dit vore att räkna, att församlingen själv inom vissa gränser valde sin präst. Dit hörde ock, att prästen i äldre tider icke ensam handhade församlingens kyrkliga angelägenheter, utan skedde detta i samarbete med kyrkovärdarna och i samråd med socknemännen. Så småningom växte socknestämman fram. 23 § av de prästerliga privilegierna av år 1723 fastslog den dittills fortskridna författningsutvecklingen på ett karakteristiskt sätt, då det sades, att prästerskapet skulle hava makt att hålla allmänliga socknestämmor. Prästen sammanfattades ej med församlingen. Det vore fråga om tvenne faktorer, präst och församling. Prästen kunde, med en jämförelse från utländsk lagstiftning, närmast betraktas såsom självskriven trustee för kyrkoinstitutionen. Vid de nya kommunallagarnas antagande 1862 hade mycket riktigt hänsyn till denna prästens ställning tagits. I K. § 1 hette det, att varje kyrkoförsamling äger att . . . i kyrkostämma med kyrkoherden sammanträda till överläggning och beslut.

¹ Kungl. Maj:ts prop. nr 100 s. 90.

² » » » » 100 » 113.

Av kommittéförslaget av år 1859, som legat till grund för de nya kommunal-lagarna, framginge med all önskvärd tydlighet, att lagstiftaren fullt medvetet och för att framhäva denna prästens författningsenliga ställning givit den nyss nämnda formuleringen.»

I det nu föreliggande förslaget till lag om församlingsstyrelse har nyss nämnda uttryck i K. § 1 för denna kyrkorättsliga åskådning, att kyrkostämmans — eller motsvarande beslutande myndighets — konstituerande två faktorer äro präst-ämbetet och de människor, som därav betjänas, d. v. s. ämbetsorgan och församling, bortfallit och ersatts med: »Varje territoriell församling äger att själv vårda sina medlemmars gemensamma kyrkliga angelägenheter.»

Därmed brytes en tradition från kyrkorättens barndom i vårt land. Detta har icke kunnat annat än väcka betänkligheter ibland dem som önska, att den svenska kyrkoförsamlingen skall bestå och utvecklas *efter sin ideella och historiska särart*. Betydelsen av att så måtte kunna ske har ock med styrka framhållits inom och av 1929 års allmänna kyrkomöte.

Då det synes angeläget att vid den nya lagens tillkomst största möjliga hänsyn tages härtill, tillåter jag mig hemställa, att kap. 1 § 1 återföres till sin ursprungliga kyrkorättsliga innebörd. Detta torde kunna ske, utan att i övrigt några förändringar behöva göras i lagen.

Jag får alltså hemställa,

att riksdagen ville besluta, att första stycket av kap. 1 § 1 i Lag om församlingsstyrelse skall hava denna lydelse:

Varje territoriell församling äger att, för vården av sina medlemmars gemensamma kyrkliga angelägenheter samt folk- och fortsättningsskoleväsendet i församlingen, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan, sammanträda med kyrkoherden till överläggning och beslut, efter vad i denna lag närmare bestämmes.

Stockholm den 12 mars 1930.

Birger Petersson.